

T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEĐI VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI

DÜZENLEYİCİ ETKİ ANALİZİNİN UYGULANMASINA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR BİLGİLENDİRME SUNUMU

**EKONOMİK MODELLEME VE KONJONKTÜR DEĞERLENDİRME GENEL MÜDÜRLÜĐÜ
DÜZENLEYİCİ ETKİ ANALİZİ DAİRESİ**

22.06.2022

www.sbb.gov.tr

GÜNDEM

- 1. Düzenleyici Etki Analizi (DEA)'nin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar**
- 2. DEA İş Süreci**
- 3. DEA Süreçlerinde Kurum ve Kuruluşlardan Beklentiler**

DÜZENLEYİCİ ETKİ ANALİZİNİN UYGULANMASINA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR

AMAÇ VE KAPSAM

AMAÇ

Usul ve Esasların amacı, DEA'nın hangi **kanun ve Cumhurbaşkanlığı kararnamesi** taslakları için hazırlanacağını, DEA yapılırken uyulması gereken temel ilkeleri, kuralları ve analiz raporunda yer alması gereken hususları belirlemektir.

KAPSAM

Usul ve Esaslar **kanun ve Cumhurbaşkanlığı kararnamesi taslakları** için hazırlanacak DEA'yı kapsar.

DAYANAK

5210 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan **Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik**'in 26'ncı maddesi

ÖNEMLİ TANIMLAR

Analiz raporu: Kanun ve Cumhurbaşkanlığı kararname taslakları için hazırlanacak DEA raporu

Başkanlık: Strateji ve Bütçe Başkanlığı

Düzenleme: Kanun ve Cumhurbaşkanlığı kararnamesi taslakları

Düzenleyici etki analizi: Kanun ve Cumhurbaşkanlığı kararnamesi taslaklarının **bütçeye, mevzuata, sosyal, ekonomik ve ticari hayata, çevreye ve ilgili kesimlere** etkilerini göstermek üzere yapılan ön değerlendirme

İdare: Cumhurbaşkanlığı, bakanlıklar, bağlı, ilgili, ilişkili kurum ve kuruluşlar ile diğer kamu kurum ve kuruluşları

Taslak rapor: DEA taslak raporu

DEA-BÜTÇE YÜKÜNE GÖRE YAPILACAK AŞAMALAR

- Yürürlüğe konulması hâlinde muhtemel yıllık bütçe yükü yüz milyon Türk lirasını aşan düzenlemeler için **8 aşamayı içeren** DEA yapılır.
- Yürürlüğe konulması hâlinde muhtemel yıllık bütçe yükü yüz milyon Türk lirasının altında kalan düzenlemeler için **4 aşamayı içeren** DEA yapılır.
- Başkanlıkça gerekli görülmesi halinde düzenlenmeler için yıllık bütçe yüküne bakılmaksızın tüm aşamaları içeren DEA yaptırılabilir.

DEA YAPILMAYACAK DÜZENLEMELER

- Savaş hali
- Doğal afet
- Tehlikeli salgın hastalık
- Şiddetli ekonomik kriz
- Kamu düzeninin bozulmasına yönelik şiddet eylemleri

gibi **hızlı karar alınması** gereken durumlarda yapılacak düzenlemeler ile

- Bütçe kanunu teklifi
- Kesin hesap kanunu teklifi
- Milletlerarası andlaşmaların uygun bulunmasına ilişkin kanun tasarıları

hakkında DEA yapılmaz.

DEA AŞAMALARI (I)

1. Mevcut durum analizi ve sorunların tespiti,
2. Paydaşların tespiti ve istişare sürecinin belirlenmesi,
3. Temel amaç ve hedeflerin belirlenmesi,
4. Seçeneklerin tespiti,
5. Seçeneklerin analizi, karşılaştırılması ve bir seçeneğin önerilmesi,
6. Uygulama planı geliştirilmesi,
7. Uygulamaya ilişkin izleme ve değerlendirme planının oluşturulması,
8. Raporlama

DEA AŞAMALARI (II)

- **Mevcut durum analizi ve sorunların tespiti**
 - Mevcut durum analizinde var olan veya ortaya çıkabilecek sorunların neler olduğu; bu sorunların nedeni, gelişimi, kalıcılığı, ilgili düzenlemeleri ve etkilenen kesimlerin değerlendirilmesi ile tespit edilir.
 - Bu sorunlar objektif, somut ve sayısal ifadelerle ortaya konularak müdahalenin ölçüsü belirlenir.
- **Paydaşların tespiti ve istişare sürecinin belirlenmesi**
 - Düzenlemeden etkilenecek paydaşlar, nedenleriyle birlikte düzenlemeden doğrudan ya da dolaylı etkilenme düzeyine göre sıralanır.
 - İstişare süreci; Paydaşlar dışında kimlere hangi konuda danışılacağı, hangi yöntemlerin kullanılacağı, danışılanlara ne kadar süre verileceği gibi konuları içeren bir plan dahilinde yürütülür.
 - Düzenlemeden etkilenecek tüm paydaşların sürece katılmasına dikkat edilir.
 - Analiz raporunda danışılan paydaşların görüş ve önerilerine yer verilir.

DEA AŞAMALARI (III)

- **Temel amaç ve hedeflerin belirlenmesi**
 - Tespit edilen sorunlarla ilişkilendirilecek şekilde düzenlemenin amacı ve düzenleme neticesinde ilgili alanda ve sektörde oluşacak sonuçlar veya yaşanacak dönüşüm somut, kısa ve net bir şekilde ifade edilir.
 - Düzenlemenin amacına yönelik somut hedeflerin tespitinde; ölçülebilir ve belirli süre içinde gerçekleştirilebilir olmasına dikkat edilir.
- **Seçeneklerin tespiti**
 - Mevcut durum analizi ve sorunların tespiti aşamasında belirlenen müdahale alanları ve ölçüsü, seçeneklerin tespitinde esas alınır.
 - Düzenleme önerisi ve alternatif öneri olmak üzere en az iki seçenek tespit edilir. Seçenekler tespit edilirken ilk olarak bir referans noktası belirlenir. Her seçenek için referans noktası, genellikle mevcut durumun devamıdır. Her bir seçenek için amaç ve hedefler belirlenir.

DEA AŞAMALARI (IV)

• Seçeneklerin analizi ve karşılaştırılması

- Seçenekler değerlendirilirken fayda ve maliyetlerin büyük ölçüde parasallaŐtırabildięi durumlarda fayda-maliyet analizi yönteminin kullanılması esastır.
- Fayda ve maliyetlerin belirlenememesi, rakamsallaŐtırılamaması ve/veya parasallaŐtırılamaması nedeniyle fayda-maliyet analizi yapılmasının uygun olmadığı durumlarda gerekçesi açıklanmak suretiyle öncelikle çok kıstaslı karar analizi olmak üzere, maliyet-etkinlik analizi, en düşük maliyet analizi veya GZFT analizi kullanılır.
- Seçenekler değerlendirilirken her bir seçeneğe ilişkin varsayımlar, riskler, belirsizlikler ve seçeneğin uygulanmasının önündeki engeller de tespit edilir.
- Yapılan analiz sonucunda en uygun olan seçenek belirlenir.

SEÇENEKLER KARŞILAŞTIRILIRKEN KULLANILACAK YÖNTEMLER

Fayda-maliyet analizi: Fayda ve maliyetlerin ekonomik net bugünkü değerinin tespitine ilişkin yöntem

Çok kıstaslı karar analizi: Farklı kıstaslar kullanılarak, her bir kıstasın karara ne kadar etki ettiğine ve önemine göre ağırlığının belirlenmesi ve seçeneklerin her bir kıstasa göre bir değer verilerek puanlanmasını içeren yöntem

Maliyet-etkinlik analizi: Birim fayda başına düşen en düşük maliyetli seçeneğin tespit edilebilmesine ilişkin yöntem

En düşük maliyet analizi: Düzenleme seçenekleri arasındaki maliyet farklılıklarını dikkate alarak maliyete göre sıralama yapan yöntem

GZFT analizi: Düzenlemeye ilişkin güçlü yönler, zayıf yönler, fırsatlar ve tehditlerin belirlendiği ve bunların zaman içerisinde nasıl değişim göstereceğinin değerlendirildiği yöntem

DEA AŞAMALARI (V)

- **Uygulama planı geliştirilmesi**
 - DEA yapılırken düzenlemenin nasıl uygulanacağı, uygulamadan kimin sorumlu olacağı, uygulamanın nasıl ve kim tarafından izleneceğini içeren bir uygulama planı hazırlanır.
- **Uygulamaya ilişkin izleme ve değerlendirme planı oluşturulması**
 - Tercih edilen seçeneğin izlenmesi ve değerlendirilmesine yönelik bir plan ortaya konularak analiz raporunda yer verilir.
 - Plan oluşturulurken düzenlemenin uygulama sonuçlarını izlemeyi kolaylaştıracak göstergeler geliştirilebilir.
- **Raporlama**
 - Analizin tamamlanmasının ardından tüm aşamaların bilgisini içeren bir rapor belirlenen formata uygun olarak hazırlanır.

DEA İş Süreci

DEA HAZIRLAMA VE DEĞERLENDİRME SÜRECİ (I)

- DEA, düzenleme taslağını hazırlayacak olan idare tarafından Düzenleyici Etki Analizinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar kapsamında hazırlanır.
- İdare içerisinde DEA yapımından tek bir birim sorumlu olabileceği gibi, yapılacak düzenlemenin içeriğine bağlı olarak kurum içi çalışma grupları da kurulabilir.
- İdare, muhtemel **yıllık bütçe yükü** yüz milyon Türk lirasını aşan düzenlemeler için 8 aşamalı DEA hazırlar. Bütçe yükü yüz milyon Türk lirasının altında kalan düzenlemeler için 4 aşamalı DEA hazırlar.

DEA HAZIRLAMA VE DEĞERLENDİRME SÜRECİ (II)

- İdareler DEA Taslak Raporlarını Usul ve Esaslara uygun olarak hazırlayarak merkezi kontrol birimi olan Strateji ve Bütçe Başkanlığına gönderir. Ayrıca rapor ekinde, yapılan hesaplamalar ve kullanılan veriler elektronik tablo formatında; bilgi, belge ve kaynaklar da elektronik belge olarak Başkanlığa gönderilir.
- Taslak rapor yazısı Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in 9'uncu maddesi uyarınca **teklif yazısını imzalamaya yetkili kişi** tarafından imzalanır.
- DEA Taslak Raporları, Usul ve Esaslar çerçevesinde Başkanlığımız tarafından değerlendirilir. Yapılan değerlendirme sonucunda uygun bulunan taslak rapor nihai rapor olarak idareye gönderilir.
- Usul ve Esaslara uygun olarak hazırlanmadığı tespit edilen taslak rapor Başkanlık tarafından eksikliklerin giderilmesini sağlamak üzere idareye gerekçeleriyle birlikte geri gönderilir.

DEA HAZIRLAMA VE DEĞERLENDİRME SÜRECİ (III)

- Geri gönderilen taslak rapor düzeltme yapıldıktan sonra Başkanlığa tekrar gönderilir.
- Gönderilen taslak raporda, idarece düzeltilememiş ya da tamamlanamamış hususlar, gerekçeleri ve DEA'ya olan yönelik sonuçlarıyla birlikte raporlanır.
- Başkanlık iletilen taslak raporun uygunluğunu Usul ve Esaslar açısından değerlendirerek taslak rapora nihai halini verip idareye gönderir.
- Taslak raporun Başkanlık tarafından nihai hale getirilmesinde ilgili idare gerekli desteği verir.
- İdare: Cumhurbaşkanlığı, bakanlıklar, bağlı, ilgili, ilişkili kurum ve kuruluşlar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarını ifade eder.

BAŞKANLIĞIMIZA GÖNDERİLECEK DEA TASLAKLARINA İLİŞKİN İŞ SÜRECİ (I)

- DEA taslağı, hazırlayan kurum/kuruluş tarafından Strateji ve Bütçe Başkanlığına gönderilir. Düzenleyici Etki Analizi Dairesinde ilgili uzmana havalesini takiben Düzenleyici Etki Analizi Daire Başkanlığının koordinasyonunda yürütülecek aşamalar şu şekildedir:
 - Ön İnceleme
 - Yıllık Bütçe Yükünün Hesaplanması
 - Değerlendirme
 - DEA Taslağı Başkanlık Değerlendirme Raporunun Hazırlanması
 - DEA sürecinin tamamlanması

BAŞKANLIĞIMIZA GÖNDERİLECEK DEA TASLAKLARINA İLİŞKİN İŞ SÜRECİ (II)

- DEA Daire Başkanlığının koordinasyonunda yürütülecek DEA inceleme ve tamamlama sürecinde:
 - Bütçe yükünün 100M eşiği aşp aşmadığının değerlendirilebilmesi için BGM'nin bütçe yükü çalışması;
 - SBB'nin ilgili birim(ler)i ve ilgili idare(ler) tarafından hazırlanacak olan:
 - Bilgi ve belgeler,
 - Analiz ve teknik çalışmalar,
 - Görüş ve öneriler
- temel girdiler olarak kullanılır.

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞININ DEA TALEBİNE İLİŞKİN İŞ SÜRECİ

- Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığının DEA talebi Başkanlığımıza gönderilir. Düzenleyici Etki Analizi Dairesi'nde ilgili uzmana havalesini takiben yürütülecek aşamalar şu şekildedir:
 - Ön İnceleme
 - Yıllık Bütçe Yükünün Hesaplanması
 - İlgili idareden kanun/kararname taslağı için DEA hazırlaması talep edilmesi
 - Değerlendirme
 - DEA Taslağı Başkanlık Değerlendirme Raporunun Hazırlanması
 - Uygun görülen DEA'nın Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığına gönderilmesi

TBMM KOMİSYONLARININ DEA TALEBİNE İLİŞKİN İŞ SÜRECİ

- TBMM Komisyonunun DEA talebi Başkanlığımıza gönderilir. Düzenleyici Etki Analizi Dairesi'nde ilgili uzmana havalesini takiben yürütülecek aşamalar şu şekildedir:
 - Ön inceleme
 - Yıllık Bütçe Yükünün Hesaplanması
 - İlgili idareden kanun teklifi için DEA hazırlaması talep edilmesi
 - Değerlendirme
 - DEA Taslağı Başkanlık Değerlendirme Raporunun Hazırlanması
 - Uygun görülen DEA'nın TBMM'ye gönderilmesi

DEA SÜREÇLERİNDE KURUM VE KURULUŞLARDAN BEKLENTİLER

DEA'NIN İLGİLİ KURUMLARCA HAZIRLANMASI DURUMUNDA

Kurum ve kuruluşlardan

- **Kanun ya da Cumhurbaşkanlığı kararnamesi taslağı sunulmadan önce DEA'nın hazır olması,**
- Yapılacak olan yeni bir değişikliğin veya düzenlemenin ekonomik, idari, sosyal ve çevresel etkilerinin göz önünde bulundurulması ve kapsamlı bir şekilde analiz edilmesi,
- DEA hazırlanırken ilgili kurum ve kuruluşlardan veri, bilgi ve analize dair her türlü katkının verilmesi,
- Başkanlığımız ve ilgili idareler arasında koordinasyonun sağlanması, iletişim ve etkileşimin güçlü ve hızlı olması beklenmektedir.

DEA'NIN İLGİLİ KURUMLARCA HAZIRLANMASI DURUMUNDA (Devam)

- Paydaş analizine gereken önemin verilmesi,
 - Gerektiğinde kurum içi, kurum dışı veya STK'lar ile işbirliği içinde olunması ve koordinasyonun sağlanması beklenmektedir.
- Temel yöntem olarak **Fayda-Maliyet Analizinin** belirlenmesi
 - FM analizinin belirlenemediği durumlarda 'çok kıstaslı karar analizi' esas olmak üzere diğer analiz yöntemlerinin kullanılması beklenmektedir.
- Fayda-Maliyet Analizi ve diğer yöntemlere ilişkin internette açık erişimde olan uluslararası kaynaklar ve rehberlerden yol gösterici olarak faydalanılması,
- DEA süreçlerinde zaman kısıtları ve ilgili kurumların acil ihtiyaçları dikkate alındığında Başkanlığımız veya ilgili kurumlarca yapılacak taleplerde çalışma usullerinin esnek olması beklenmektedir.

DEA'NIN SBB'NİN KOORDİNASYONUNDA HAZIRLANMASI DURUMUNDA

- Cumhurbaşkanlığı ve/veya TBMM komisyonları Başkanlığımız koordinasyonunda DEA hazırlanması görevini tevdi edebilmektedir.
- Bu durumda SBB koordinasyonunda ilgili kurum ve kuruluşla birlikte DEA hazırlanacaktır.
- DEA hazırlanırken ilgili kurumlardan veri, bilgi ve analize dair her türlü katkının verilmesi beklenmektedir.
- DEA süreçlerinde zaman kısıtları ve ilgili kurumların acil ihtiyaçları dikkate alındığında Başkanlığımız veya ilgili kurumlarca yapılacak taleplerde çalışma usullerinin esnek olması beklenmektedir.

BEKLENTİLERİMİZE KISA BİR BAKIŞ AÇISIYLA YAKLAŞTIĞIMIZDA

TEŞEKKÜRLER